मराठवाड्यात मुक्ती संग्रामातील हुतात्म्यांच्या स्मरणार्थ स्मृतीस्तंभ उभारणे.

ह्या कामी शासकीय समितीचे गठण करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन,
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक-हुस्माक-१०९७/प्र. क्र. २४/९७/स्वातैकक्ष-१,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक: ३ नोव्हेंबर, १९९७.

वाचा: शा. नि. क्र. हुस्माक-१०९७/प्र. क्र. २४/९७/स्वातैकक्ष-१. दि. १५. १०. ९७.

पार्श्वभूमी:-

स्वातंत्र्यपूर्व काळातील भारतातील एक संस्थान म्हणून हैदराबादच्या निजामी राजवटीचा उल्लेख होत असून संपूर्ण हिंदूस्थान स्वातंत्र्य प्राप्तीसाठी ज्यावेळी ब्रिटीश सत्तेविरुध्द निकराची झूंज दिली जात होती त्यावेळी निजामांच्या जुलतानी जोखडातून मुक्ती होण्यासाठी संपूर्ण मराठवाड्यात असंख्य ध्येयवादी तरुणांनी अद्भूतपूर्व लढा दिलेला आहे. या मुक्ती आंदोलनात अनेकांच्या प्राणांची आहुती पडलेली असून या स्वातंत्र्य सैनिकांच्या बलिदानामुळेच निजामी राजवटीचा अंत झाला व मराठवाडा नंतर व्दिभाषिक मुंबई राज्यात कुठलीही अट न लादता विलीन झाला. मराठवाड्याच्या या भूमितील स्वातंत्र्यसैनिकांच्या बलिदानाने सिध्द झालेल्या या मुक्ती संग्रामाची स्मृती जोपासण्यासाठी व भावी पिढीस हा ऐतिहासिक संग्राम ज्ञात असावा या उद्देशाने मराठवाड्यातील प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी मुक्ती संग्रामाचे स्मृतिस्तंभ उभारण्याची योजना मराठवाडा वैधानिक विकास मंडळाने प्रस्तावित केली आहे.

शासन निर्णय:-

प्रस्तावनेत विशद केल्यानुसार मराठवाड्यातील प्रत्येक जिल्ह्याच्या मुक्ती संग्रामाचे स्मृतीस्तंभ उभारण्याची योजना शासन स्तरावर हाती घ्यावी असा त-हेचा निर्णय औरंगाबाद येथे झालेल्या दि. ७ मार्च, १९९७ रोजीच्या मंत्रिमंडळ बैठकीत घेण्यात आला असून त्यासाठी वार्षिक योजना १९९७-९८ मध्ये मराठवाडा वैधानिक विकास मंडळाच्या सहमतीने वितरीत करावयाच्या रु. २७. २८ कोटी निधीमधून घेण्यात येणा-या कार्यक्रमामध्ये त्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्यामागे रु. १० लाख या दराने ७ जिल्ह्यांसाठी मिळून रु. ७० लाख इतका निधी प्रस्तावित केलेला आहे. मात्र मंत्रिमंडळाच्या उक्त बैठकीत असेही ठरले आहे की, या स्मृतिस्तंभाबाबतचा तपशिल, संकल्पचित्रे अंदाजित खर्च याबाबतची योजना तयार करुन ती मंत्रिमंडळापुढे विचारार्थ सादर करण्यात यावी. मराठवाडा वैधानिक विकास मंडळाने स्मृतिस्तंभ

कृ. मा. प...,

उभारण्यासंबंधी निश्चित अशी संकल्पना विशद केलेली नाही. मराठवाडा मुक्ती संग्रामाचे स्मृतीस्तंभ उभारणे ही संकल्पना ध्यानी घेऊन त्या योजनेचे नेमके स्वरूप काय असावे, स्तंभ उभारण्याचा आराखडा कसा असावा, हा स्तंभ प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी असणाऱ्या बागेत उभारावयाचा असल्याने त्याचा चबुतरा त्या सभोवतालची प्रकाशझोताची व्यवस्था कशी असावी, हे ठरविण्यासाठी व या संदर्भाने एका वेळचा अंदाजे भांडवली खर्च व त्याकरीता यथावेळी यथावकाश आवश्यक ठरणारा दिवाबत्ती आणि झाडलोट, देखभाल इत्यादीवरील आवर्ती अनावर्ती खर्च याचा अंदाज ठरविण्यासाठी प्रथमतः एक समिती नेमणे जरूरीचे आहे. आता या शासन निर्णयाद्वारे याबाबत खालीलप्रमाणे एक समिती गठीत करण्यात येत आहे.

१] मा. उपमुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य – अध्यक्ष

२] सभापती, स्वातंत्र्य सैनिक उच्चाधिकार समिती, मंत्रालय – सदस्य

३] सदस्य सचिव, स्वातंत्र्य सैनिक उच्चाधिकार समिती, मंत्रालय – सदस्य

[illegible], अध्यक्ष, मराठवाडा वैधानिक विकास मंडळ, औरंगाबाद – सदस्य

५] मा. श्री. चंद्रकांत मराठी, माजी विधान परिषद सदस्य, नांदेड – सदस्य

६] मराठवाड्यातील ७ जिल्ह्यांमधील स्वातंत्र्य सैनिक जिल्हा गौरव समितीमधील २ सदस्यांचे नामनिर्देशित प्रतिनिधित्व [मा. उपमुख्यमंत्री यांनी दिलेली नावे.] – सदस्य

७] विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद – सदस्य

८] कला संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई – सदस्य

९] मुख्य वास्तुशास्त्रज्ञ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई, – सदस्य

१०] उप सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई. – सदस्य

११] उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, [स्वा. सै. कक्ष], मंत्रालय, – सदस्य सचिव

या बाबीवर होणारा खर्च लेखाशीर्ष–२२५१–सेक्रेटरीएट–सामाजिक सेवा [०९२] इतर कार्यालये–स्वातंत्र्य सैनिक उच्चाधिकार समिती "[२२५१–०३९९] क्रमांक स–१७ खाली टाकण्यात यावा व त्याप्रमाणे मंजूर केलेल्या अनुदानातून तो भागविण्यात यावा.

५. सर्व शासकीय सदस्यांना महाराष्ट्र नागरी नियमावलीच्या तरतुदीनुसार नियमानुसार प्रवासभत्ता व दैनिकभत्ता अनुज्ञेय राहील तसेच अशासकीय सदस्यांना

२/–

शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्र. प्रवास १४८८/प्र.क्र. ८५/सेवा-५, दि. १४ मार्च, १९८८ अन्वये अनुज्ञेय प्रवास भत्ता व दैनिक भत्ता अनुज्ञेय राहील.

८. हे आदेश वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. अनौ. सं. क्र. १०२४/सेवा-५ दि. २९. ९. १९९० अन्वये मिळालेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत. सदर हा-शासन निर्णय शासनाच्या समक्रमांकाच्या दि. १५. १०. ९७ च्या शासन निर्णय अधिक्रमित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

[य. पां. देसले]
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,
राज्यपाल यांचे सचिव,
मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव ... यांचे सचिव,
मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा. श्री. दत्ताजी साळवी, सभापती, स्वातंत्र्य सैनिक उच्चाधिकार समिती,
मा. श्री. [illegible], सदस्य सचिव, स्वातंत्र्य सैनिक उच्चाधिकार समिती, [मंत्रालय, मुंबई]
मा. श्री. दिवाकर रावते, अध्यक्ष, मराठवाडा वैधानिक विकास मंडळ, औरंगाबाद
श्री. चंद्रकांत [illegible], सदस्य, स्वातंत्र्य सैनिक उच्चाधिकार समिती, व माजी वि.प.स. सिंधी कॉलनी, [illegible] हायस्कूलसमोर, नांदेड,
महालेखापाल, [लेखा व अनुज्ञेयता], महाराष्ट्र-१, मुंबई,
महालेखापाल, [लेखा व अनुज्ञेयता], महाराष्ट्र-२, नागपूर,
महालेखापाल, [लेखा परीक्षा] महाराष्ट्र, मुंबई,
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई / सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी, औ'बाद वि.
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
सर्व विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद विभाग
[illegible], महाराष्ट्र राज्य मुंबई,
सर्व जिल्हाधिकारी, औरंगाबाद विभाग
मुख्य वास्तुशास्त्रज्ञ, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
उप सचिव [आस्थापना], सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय,
उप सचिव, सा.प्र.वि./स्वा.सै. कक्ष, मंत्रालय, मुंबई.
उप सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
अवर सचिव [रोख शाखा], सामान्य प्रशासन विभाग,
सामान्य प्रशासन विभाग, का.क्र. २५,
संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,
[[illegible] ही प्रसिद्धी सर्व जिल्ह्यांतून तातडीने देण्यात यावी]
[illegible] प्रती
निवडनस्ती.